

Історичні постаті, які найчастіше виливають з бронзи

Євген Коновалець

На межі століть коли Україна була поділена між різними державами-сусідами 14 червня 1891 р. в галицько-українському селі Зашкові поблизу Львова, народився Євген Коновалець. В сім'ї галицької інтелігенції.

В своєму рідному селі Зашків закінчив Євген Коновалець в 1901 р. народну школу. По закінченні народної школи Євген переїжджає до Львова, де він навчається українській Академічній гімназії, яку він закінчив 1909 р. В науці Євген був весь час одним із найкращих учнів. Як повторював не раз Євген Коновалець своїм товаришам гімназістам, - «Українці, мусять бути добрими учнями, мусять засвоїти собі знання якнайкраще, якнайосновніше, якнайбільше, щоб надолужити те, що нам пограбувала неволя».

Перший Конгрес Націоналістів, як знаємо, відбувся від 29 січня до 3 лютого 1929 р. у Відні. На ньому створено спільну об'єднану Організацію Українських Націоналістів (ОУН). Головою Проводу цієї організації обрано полк. Є. Коновальця.

Під керівництвом Є. Коновальця ОУН повела широку діяльність на багатьох ділянках. Звичайно думають, що ОУН вела тільки збройну діяльність проти поляків на західних українських землях (атентати, сутички, тобто, це, що називають терористичною діяльністю). Так воно не було. Члени ОУН віддано і безкорисно працюючи серед народу, намагалися підносити рівень його націоналістичної ідеологічної свідомості. Робили це працюючи в читальнях «Просвіти», в інших організаціях, а також у товаристві «Рідна Школа», заохочували селян давати дітей до українських приватних шкіл, народних і середніх - тобто здобувати в них знання.

Євген Коновалець мав стратегічне мислення і будував Організацію на непорушних засадах, головними з яких були і залишаються:

- 1) Нація є найвищим типом органічної людської спільноти;
- 2) Нація безпечно жити і повноцінно розвиватися може лише у власній незалежній соборній державі;
- 3) Власну державність народ може і мусить здобути, розбудувати і захищати лише покладаючись на власні сили.

Stepan Bandera

Степан Бандера

Я народився 1 січня 1909 року в селі Угринів Старий, повіт Калусь у Галичині, яка в той час належала до австро-угорської монархії, разом з двома іншими західноукраїнськими країнами: Буковиною і Закарпаттям.

Мій батько, Андрій Бандера, греко-католицький священник був у той час парохом в Угринові Старому.

Моя мати, Мирослава Бандера, походила зі старої священничої родини. З самого дитинства С. Бандера був свідком відродження і будови української держави. З листопада [1918](#) р. його батько був послом до парламенту [Західно-Української Народної Республіки](#) — [Української Національної Ради](#) в [Станиславі](#) і брав активну участь у формуванні державного життя в [Калущині](#).

В студентські роки брав активну участь в організованому українському національному житті. Був членом українського товариства студентів політехніки «Основа».

В [1932-1933](#) рр. виконував функцію заступника крайового провідника, а в половині [1933](#) р. був призначений на становище крайового провідника [ОУН](#) і крайового коменданта [УВО](#) на [ЗУЗ](#).

В червні [1934](#) р. був ув'язнений [польською](#) поліцією і був під слідством у в'язницях [Львова](#), [Кракова](#) й [Варшави](#) до кінця [1935](#) р. В кінці [1935](#) на початку [1936](#) р. відбувся процес перед окружним судом у [Варшаві](#), в якому Бандера, разом з 11 іншими обвинуваченими, був суджений за приналежність до [ОУН](#) та за організацію вбивства міністра внутрішніх справ [Польщі Броніслава Перацького](#). Бандеру засудили до смертної кари, яку замінено на посмертне ув'язнення. Після того він сидів у в'язницях «Święty Krzyż» («Святий Хрест») коло [Кельц](#), у Вронках коло [Познаня](#) і в Берестю над [Бугом](#) до вересня [1939](#) р. [13 вересня](#), коли положення польських військ на тому відтинку стало критичне в'язнична [адміністрація](#) і сторожа поспішно евакуювалися і в'язні вийшли на волю.

[15 жовтня 1959](#) року в під'їзді будинку на вулиці Крайтмайр, 7 (Kreittmayrstraße), в [Мюнхені](#) в 13:05 знайшли ще живого залитого кров'ю Степана Бандеру. Медична експертиза виявила, що причиною смерті була отрута. [Богдан Сташинський](#) зі спеціального пістолета вистрілив в лице Степану Бандері струменем розчину ціаністого калію. Два роки пізніше, [17 листопада 1961](#) р., німецькі судові органи проголосили, що вбивцею Степана Бандери є [Богдан Сташинський](#) з наказу [Шелєпіна](#) і [Хрущова](#). Після докладного слідства проти убивці [Сташинського](#) відбувся [процес](#) від 8 до [15 жовтня 1962](#) р. Присуд проголошено [19 жовтня](#), в якому [Сташинського](#) засуджено на 8 років важкої в'язниці.

Німецький Верховний Суд у [Карлсруе](#) (Karlsruhe) ствердив, що головним обвинуваченим у вбивстві Бандери є радянський уряд у [Москві](#). В інтерв'ю російській газеті «Комсомольська правда», опублікованому у номері за [6 грудня 2005](#) року, колишній голова [КДБ СРСР Володимир Крючков](#) визнав що «убивство Степана Бандери було одним з останніх „прибраних” [КДБ](#) насильницькими методами небажаних елементів».

[20 жовтня 1959](#) року Степана Бандеру поховали на мюнхенському цвинтарі [Вальдфрідгоф](#) (Waldfriedhof)

Роман Шухевич

Роман Йосипович Шухевич (псевдоніми: Тарас Чупринка, Тур, Роман Лозовський, Чернець, Туча, Степан, Щука, Дзвін) - усі ці псевдо належать одній особі - генерал-хорунжому, головному командирові Української Повстанської Армії, голові Генерального секретаріату Української Головної Визвольної Ради та голові Проводу ОУН (від травня 1943 року) - Романові Шухевичу.

Народжений 7 лютого 1907 року в Краківцях Яворівського району Львівської області, син повітового судді рано долучився до національно-визвольної діяльності. Великий вплив на молодого Шухевича мали громадський та військовий діяч, відомий оборонець у судових політичних процесах УВО та ОУН.

Член [ОУН](#) від початку її заснування, Шухевич був з початку 1930-х років до свого ув'язнення [1934](#) р. бойовим референтом Крайової Екзекутиви ОУН на західних землях (псевдо Дзвін). Заарештований [1934](#) року після замаху на міністра [Б.Перацького](#), Шухевич з браку доказів у співучасті був перевезений до концентраційного табору у [Березі Картузькій](#), де очолював в'язнів-націоналістів. Спрямований [1935](#) до слідчої в'язниці і суджений у Львівському процесі [С.Бандери](#) й інших, Шухевич був засуджений на 4 роки ув'язнення, а після звільнення [1937](#) року на підставі загальної амністії керував кілька разів оборонними акціями проти польських погромів.

[1941](#) року (напередодні німецько-радянської війни) як сотник Тур став фактичним керівником українського легіону при німецькій Армії [«Nachtigal»](#). Навесні [1943](#) року в підпілля, покликаний до Проводу ОУН як військовий референт. В листопаді 1943, як головний командир та голова Проводу [ОУН](#), Шухевич брав керівну участь у підготовці в житомирських лісах I Конференції поневолених народів.

Після окупації західних областей Червоною армією УПА під керівництвом Шухевича продовжувала боротьбу повстанськими методами, засвоєними у [1942—1943](#) рр. під час проти більшовицьких акцій на Білорусі, приймаючи [1946](#) року форми збройного підпілля, що пов'язувало поборювання органів терору окупанта з мобілізацією мас для самооборони та пропаганди ідей державної незалежності.

Висилаючи рейди поодиноких відділів УПА на Захід, як свідчення живучості змагань, він сам, згідно з рішенням усіх керівних органів, залишився в Україні, де загинув у бою в Білогорщі біля Львова. Застосовуючи засаду спільної відповідальності, радянські органи за життя й після смерті переслідували всю родину Шухевича.

Симон Петлюра

Визначний укр. громад.-політ, і держ. діяч, публіцист. Н. у передмісті Полтави. Походив із давніх козацьких і священницьких родин. Після закінчення бурси П. 1895-1901 навчався у Полтавській духовній семінарії. Був виключений за вияв рев.-нац. настроїв і запрошення до семінарії композитора М. Лисенка. З 1900 - член Революційної української партії (1905 реорганізована в Українську соціал-демократичну робітничу партію). Під загрозою арешту восени 1902 виїхав на Кубань, де працював учителем, архівістом, був членом Чорноморської вільної громади РУП у Катеринодарі. У грудні 1904 на конференції РУП у Львові виступив проти об'єднання з РСДРП. Кілька місяців навчався на унтерських курсах українознавства у Львові, якими керував М. Грушевський. На поч. 1906 редагував у Петербурзі парт. орган «Вільна Україна». З липня 1906 - секретар київ. щоденника «Рада», а від літа 1907 до 1908 - співредактор легального соц.-дем. часопису «Слово». З 1912 - редактор російськомовного журн. про Україну «Украинская жизнь» у Москві, всякому публікувались М. Грушевський, Д. Донцов, С. Русова, Є. Єфремов, М. Торський. У роки Першої світової війни 1914-18 - працівник Союзу земств і міст, голова Українського військового комітету Зх. фронту у Мінську. Своє ставлення до війни П. виклав у статті-відозві «Війна і українці». У публікації П. доводив, що українці лояльно виконують свій обов'язок перед Російською державою і висловлював надію, що в майбутньому ставлення рос. влади до укр. питання зміниться. П. був одним із провідних діячів укр. нац.-дем. революції: з березня.1917 - член УЦР, з травня - голова Українського військового генерального комітету, з червня - генеральний секретар військ. справ (у грудні 1917 П., не погоджуючись із соціалістичною орієнтацією глави уряду В. Винниченка, пішов у відставку). У січні-лютому 1918 сформував Гайдамацький кіш Слобідської України і брав активну участь у придушенні більшовицького повстання в Києві. За Гетьманату очолював Київське губ. земство і Всеукр. союз земств, організував упорядкування могили Т. Шевченка і Чернечої гори у Каневі. За антигетьманський маніфест Всеукраїнського союзу земств у липні заарештований. Під час повстання проти гетьманського режиму у листопаді 1918 звільнений з в'язниці і обраний до складу Директорії УНР. З листопада 1918 - Головний отаман Армії УНР. У лютому 1919 вийшов із УСДРП і став головою Директорії УНР. На чолі об'єднаних укр. збройних сил 30.8.1919 здобув Київ. 5.12.1919 виїхав у Варшаву для орг-ції військ.-політ. союзу з Польщею проти більшовицької Росії. За його ініціативи укр. і польськ. уряди підписали у квітні 1920 Варшавський договір 1920. З Листопада 1920 керував роботою екзильного уряду УНР у Польщі (Тарнові, Ченстохові, Варшаві). 31.12.1923 виїхав до Австрії, а згодом — до Угорщини, Швейцарії. У жовтні 1924 оселився в Парижі, де організував видання тижневика «Тризуб» і продовжував виконувати обов'язки голови Директорії УНР і Головного отамана УНР. Підступно вбитий більшовицьким агентом С.-Ш. Шварцбартом 25.5.1926 Похований на кладовищі Монпарнас у Парижі.

